

Melkveehouder gelooft in openheid en transparantie

plakkelands post
13-4-2011

'Geen geheimzinnigheid over mijn brok'

Rundveehouderij | Tekst en foto's: **Durkje Hietkamp**

De 170 koeien van Remco van Dijke produceren gemiddeld 10.000 liter. Een constant en kwalitatief hoogwaardig rantsoen acht hij onontbeerlijk. De melkveehouder is fervent voorstander van openheid en het initiatief VoederWaarde.nl. "Ik wil niet dat er zomaar wat in mijn silo wordt geblazen."

Het is voorjaar in het Overijsselse Helleendoorn. De staldeuren en zijgevels staan wijd open op het bedrijf van maatschap Van Dijke. De 170 melkkoeien hebben vrij uitzicht over een open landschap waarin de weilanden weer langzaam groen beginnen te worden. Openheid kenmerkt het bedrijf

en de strategie die er wordt gevoerd. Melkveehouder Remco van Dijke runt het bedrijf samen met zijn ouders. Daarnaast is hij actief in de paardenspringsport en werkt hij anderhalve dag per week als voervoerlichter bij de kleine mengvoedercoöperatie CAVV Zuid Oost Salland. "Ik deel mijn eigen tijd in.

Zomers is het druk op het bedrijf, maar dat geldt ook voor de boerenklanten. Daarnaast helpt een medewerker mee", vertelt Van Dijke lachend, wanneer hij zijn arbeider gehaast ziet aankomen die met de laarzen onder zijn arm de stal induikt.

Trots loopt Van Dijke over de voegang. "Gemiddeld produceren de dieren 10.000 liter melk met 4,10 procent vet en 3,40 procent eiwit", vertelt hij. Onlangs is de eerste tien-tonner gehuldigd en inmiddels zijn al twaalf dieren op het bedrijf de 100.000 liter grens gepasseerd. "Wij focussen ons vooral op liters", zegt Van Dijke. De bedoeling is om de stal aan de achterzijde te verlengen, waardoor het houden van meer melkkoeien mogelijk wordt, wijst hij.

Dure grondstoffen

De koeien worden zomers beperkt geweid. "Zandgrond wordt door de grote koppel snel vertrapt en bovenal is het met opstallen eenvoudiger om de koppel een vrijwel constant rantsoen te verstrekken", meent de veehouder. Hij schenkt dan ook volop aandacht aan de samenstelling en smakelijkheid van het voer. Het rantsoen bestaat uit circa negen kilogram ds mais, 6,5 kilogram ds graskuil, luzerne, bierbostel, soja/raapmengsel en stapelbare tarwegist. "Tarwegist heeft een hoog eiwitgehalte en vervangt de dure soja voor een deel. Stapelbare tarwegist is samengesteld uit tarwegist en pulp en wordt geleverd als een vochtig diervoeder. Hierdoor hoef ik niet te investeren in een verticale zuurbestendige silo."

Van Dijke hecht veel waarde aan inzicht. Met name op het gebied van de voersamenstelling. Volgens hem zoeken voerleveranciers alternatieven om dure grondstoffen te vervangen. "Vinasse, ureum of aardappeldiksap wordt wel in brok geperst om het dure soja te vervangen. Soms zelfs meer dan 10 procent", weet Van Dijke. Het zijn pro-

Remco van Dijke schenkt vooral aandacht aan het voerregime op het bedrijf.

ducten met veel onbestendig eiwit en dat is niet wenselijk, vindt hij. "Hoogproductieve koeien zijn kwetsbaar. Juist zij krijgen de meeste brok. Door een overschot aan onbestendig eiwit raakt de verhouding energie en OEB uit balans. Hierdoor gaat de penswerking achteruit en ontstaan gezondheidsproblemen, zoals diarree en tegenvallende vruchtbaarheidsresultaten."

Vogelvrij

Ook bij landbouworganisaties speelt de discussie over afwijkende voersamenstellingen. "Welbeschouwd is voederwaardering vogelvrij. Er gingen geruchten, dat er van tijd tot tijd gerommeld werd met de brok", weet Hans Verheul, directeur van CAVV Zuid Oost Slland. Om onzekerheden te beteugelen startte op 1 januari het gezamenlijke project VoederWaarde.nl. Doel daarvan is om met een transparante en uniforme werkwijze de voederwaarde van geleverde mengvoerders te beheersen en controleren. "Hierdoor is er volledige openheid van grondstoffsamenstelling voor afnemers. Bij twijfel over de voederwaarde vindt er onafhankelijke toetsing plaats", aldus Verheul. Vooral varkenshouders discussiëren over het effect van verschillende voedersamenstellingen en voederwaardes, maar ook melkveehouders bespeuren onderscheid tussen de levering van vrachten voer. "Als er veranderingen optreden bij de koeien, is het mogelijk om de voersamenstelling openlijk te bespreken. Zo kunnen we herleiden of uitsluiten of een gewijzigde voersamenstelling de oorzaak is", aldus Van Dijke. "Ik wil geen geheimzinnigheid."

Waarderingsmethode

Bedrijven die zijn aangesloten bij VoederWaarde.nl hebben dezelfde waarderingsmethode en werkwijze. Zij maken voor het berekenen van voederwaarde gebruik van het voederwaardesysteem van Schothorst

De 170 melkkoeien produceren gemiddeld 10.000 liter melk.

Feed Research (SFR). "In de praktijk zijn er geen wettelijke regels ten aanzien van voederwaarde. Zo blijkt dat partijen verschillende waarden toekennen aan bijvoorbeeld de EW of VEM. Hierdoor wordt het door de ene partij mogelijk hoger gewaardeerd dan door de andere en zijn producten van verschillende leveranciers met dezelfde EW niet te vergelijken", legt Verheul uit. "Een ander voorbeeld is de opdeling in snelle, geleidelijke en langzame fracties van een product zoals raapschroot", vult Van Dijke aan. "De ene producent hanteert voor snelle raapschroot nul tot één uur, bij anderen is het tot twee uur nog snel." Mengvoederbedrijven die zijn aangesloten bij VoederWaarde.nl staan garant voor de voederwaarde. In het reglement van VoederWaarde.nl wordt vastgelegd op welke manier onderhoud van grondstoffenmatrix en analyses van de eindproducten plaats vindt. Verder is er een beoordelingssysteem van eindproducten en afwijkingen van analyses bij de

deelnemende mengvoederbedrijven afgesproken. Daarnaast is er een controlesysteem met externe audits en een sanctiebeleid. Hierdoor kunnen deelnemende bedrijven aantonen dat ze daadwerkelijk leveren wat in het voorschrift is berekend en zijn diervoeders geproduceerd onder VoederWaarde.nl goed en eerlijk met elkaar te vergelijken.

Reglement

Deelnemer CAVV Zuid Oost Slland neemt wekelijks voermonsters om de grondstoffen op de chemische samenstelling te analyseren bij erkende laboratoria. "De hoeveelheid analyses is gerelateerd aan de grondstoffenomzetsnelheid", zegt Verheul. Onderzocht worden de EW, OE en VEM-waarde. "Minimaal 95 procent van de analyses moet voldoen aan de waarde die aan de boer is vermeld. Een keer per jaar worden de deelnemende bedrijven geaudit door het onafhankelijke controleorgaan Schothorst

>>> 'Geen geheimzinnigheid
over **mijn** brok'

Met een zelfrijdende voermengwagen van 16 kuub worden de producten goed en snel gemengd

Quality Services", vertelt Verheul. "De audit, bestaande uit een veertigtal vragen over de grondstof- en gereedproductanalyse, richt zich op het naleven van het convenant, de vereiste analyses en het leveren van voeders met de juiste voederwaarde. Vijf procent foutanalyses is per kwartaal maximaal toegestaan. Bij overschrijding treedt het sanctiebeleid in werking met in het slechtste scenario uitsluiting van verdere deelname aan het convenant", vertelt Verheul.

Maatschap Van Dijke

Rond het bedrijf van maatschap Van Dijke ligt een kavel van 70 hectare. Daarvan is 20 hectare mais. De jongveeopfok tot drie maanden dracht wordt uitbesteed aan een jongveeopfokker in Gramsbergen. "Zo kan de aandacht op het bedrijf uitgaan naar het melkvee. Bovendien is de arbeidsvoorziening krap en wordt bespaard op mestafzetkosten", vertelt Van Dijke, die jaarlijks zo'n 1000 kuub mest afvoert. "Ik geloof meer in specialisatie dan in verbreding." De ondernemer breidde de afgelopen jaren fors uit. "Het bedrijf bestond tien jaar geleden uit 100 melkkoeien en een quotum van 800.000 liter. Momenteel leveren we jaarlijks 1,7 miljoen liter melk." Vanwege forse uitbreiding van de veestapel is drie jaar geleden tegen de bestaande stal een nieuwe stal gebouwd inclusief een 28-stands carrousel melkstal. Zijn doel is een duurzame en gezonde veestapel waarbij de dieren zo oud mogelijk worden. "Door de aankoop van koeien, ligt de gemiddelde leeftijd slechts op vier jaar en twee maanden. Aangekochte vaarzen zijn minder sterk", ervaart hij.

Reacties

De Veevoedertabel van CVB (van het PDV) dient als basis voor de Schothorst-matrix. "De CVB-tabel formuleert slechts een beperkt aantal kenmerken over chemische samenstelling en voederwaarden van mengvoeders en rantsoenen. Schothorst neemt maar liefst ruim 200 kenmerken als uitgangspunt", vergelijkt Verheul. Het pilotproject van VoederWaarde.nl loopt een jaar. "Eind 2010 is de vormge-

ving en invulling definitief en kunnen andere bedrijven zich aanmelden", zegt Verheul. Hij denkt dat de animo groot is. "Met name van de kleine en middelgrote bedrijven. Meer dan 80 procent van de diervoederproducenten gebruikt de CVB-tabellen. Daarvan gebruikt 70 procent ook de tabellen van Schothorst. Het is dus een kleine stap om aan VoederWaarde.nl mee te doen." Grote bedrijven die meer omzet maken, zijn terughoudender volgens hem. "Een klein prijsverschil loopt snel op tot grote bedragen. Zij voeren liever eigen onderzoek uit."

De reacties van de klanten zijn tweeledig, ervaart de directeur: "Klanten vinden het een goed initiatief, maar in de praktijk verandert er weinig. Tot nu toe heeft nog geen klant om de samenstelling gevraagd. Dat kan te allen tijde. Door te laten zien wat we doen, winnen wij vertrouwen." Verheul is dan ook overtuigd van meerwaarde van VoederWaarde.nl. "Voeding is heel belangrijk om het maximale uit mijn topsporters te halen. Ik wil dan ook niet dat er zomaar wat in de silo wordt geblazen", besluit Van Dijke. ♦